

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201615595

Zaaknummer: Z/23/109515

Portefeuillehouder(s): G.M. Tiedink

Voor vragen

Naam: Remco van Amersfoort
Telefoon: 0651819455
E-mail: R.vanAmersfoort@1stroom.nl

Komt niet terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Evaluatie Gelrepas

Eind 2022 is een evaluatie naar de Gelrepas uitgevoerd. De evaluatie heeft geleid tot conclusies en aanbevelingen waarover wij u willen informeren. Wij delen de conclusies en willen de aanbevelingen implementeren in het derde kwartaal van dit jaar. Met deze brief informeren wij u over de belangrijkste conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek en de wijze waarop wij voorstellen deze te implementeren.

Relevant beleidskader

De Gelrepas is onderdeel van het gemeentelijk minimabeleid.

Inhoud van mededeling

In 2020 hebben wij stappen gezet met betrekking tot de vernieuwing van de Gelrepas. Deze pas is bedoeld om inwoners met een laag inkomen te laten deelnemen op sportief, cultureel en recreatief gebied. De vernieuwde Gelrepas is per 1 januari 2021 in werking getreden. De belangrijkste vernieuwingen betroffen de digitalisering van de pas, het persoonlijk tegoed voor iedere pashouder en de uitvoering van de pas door een gespecialiseerde externe partij (Paspertous BV). Paspertous verstrekt de passen en zorgt ervoor dat iedere gebruiker het juiste pastegoed heeft.

De samenwerkende Gelrepas gemeenten (Arnhem, Duiven, Renkum, Rheden, Westervoort en Zevenaar) hebben eind 2022 een evaluatie naar de vernieuwde pas uitgevoerd. Hierin is onderzocht in hoeverre de doelen zoals geformuleerd bij de start van het traject tot vernieuwing van de Gelrepas, gehaald zijn. Het projectteam¹ heeft in het onderzoek inwoners, aanbieders van activiteiten, maatschappelijke partners² en de leverancier van de pas geraadpleegd.

¹ Gevormd door medewerkers minimabeleid van de deelnemende gemeenten.

² Organisaties als: welzijnswerk, formulierenhulp, sociaal raadslieden, et cetera. Deze worden in het onderzoek aangeduid als 'intermediairs'.

Doelen vernieuwing Gelrepas

Bij de start van het traject van vernieuwing van de Gelrepas zijn de volgende doelen geformuleerd:

1. Een betere benutting van de mogelijkheden van het GelrePas-programma door pashouders.

Onder de 'oude' Gelrepas waren veel minima in het bezit van een Gelrepas ,maar werd deze beperkt gebruikt. Binnen de vernieuwde Gelrepas streven we naar een toename van gebruik door pashouders.

2. Optimale mogelijkheden en keuzevrijheid in sociale participatie voor huishoudens met een laag inkomen.

Iedere pashouder heeft een persoonlijk tegoed waarvan de hoogte afhankelijk is van de leeftijdscategorie en de gemeente van de pashouder. We streven naar een breed aanbod en maximale keuzevrijheid voor de pashouder om dit tegoed in te zetten.

3. Een efficiënter en goedkoper administratief proces

Dit doel heeft betrekking op het proces van afhandelen van aanvragen Gelrepas en het afhandelen van declaraties van aanbieders van activiteiten binnen de Gelrepas. Het doel is deze processen zoveel mogelijk te automatiseren, waarmee ze efficiënter en goedkoper worden. Het inrichten van een klantenservice, zowel voor inwoners (voor vragen over o.a. het aanbod en bestedingsvoorwaarden) als voor aanbieders (vragen over o.a. aansluiten aan de Gelrepas en declaraties) valt hier ook onder.

4. Betere monitoring en dus betere sturingsmogelijkheden op het aanbod, het effect en de kosten

Onder de oude Gelrepas ontvingen de gemeenten van Arnhem per kwartaal een (beperkte) rapportage omtrent het gebruik door pashouders. Gemeenten ontvingen jaarlijks in januari een factuur over het voorafgaande jaar. Binnen de vernieuwde pas streven we naar realtime informatie over gebruik en kosten zodat lopende het jaar bijgestuurd kan worden.

5. Een betere verbinding van de Gelrepas met andere onderdelen van het armoede- en minimabeleid.

Door andere minimavoorzieningen te koppelen aan de Gelrepas, werkt deze drempelverlagend op het gebruik van deze voorzieningen.

Conclusies en aanbevelingen

1. Een betere benutting van de Gelrepas

Het gebruik van de Gelrepas door pashouders is fors toegenomen. Dit is bij alle gemeenten te zien, onder alle leeftijdsgroepen. In Duiven is het uniek gebruik toegenomen van 28% naar 69%. De toename in gebruik is het grootst bij de jeugdige leeftijdscategorieën en het minst bij de leeftijdscategorie 65 plus.

Het totaal aantal Gelrepashouders is in bijna alle gemeenten, ook in gemeente Duiven, afgenomen, ten opzichte van 2019. We hebben hier geen duidelijke verklaring voor.

Aanbevelingen:

- Inzetten op meer (persoonlijke) voorlichting en ondersteuning bij aanvraag en gebruik van de pas. De inzet van een 'stadspascoach'³ kan hierbij behulpzaam zijn. Afhankelijk van de te maken keuzes kan deze coach de hulpverleners in de wijk coachen.
- Inzetten op een beter bereik van de Gelrepas. Via communicatie(campagne) en de bovengenoemde 'stadspascoach'. En door de Gelrepas ambtshalve te verstrekken aan inwoners met een uitkering (Arnhem doet dit al).

2. Optimale mogelijkheden en keuzevrijheid

Circa twee derde van de ondervraagde pashouders⁴ is (zeer) tevreden over de nieuwe Gelrepas met het persoonlijk tegoed. Zij vinden het prettig dat de nieuwe pas direct overzicht biedt in het te besteden tegoed. Ook vinden zij het fijn dat de pas voor verschillende zaken ingezet kan worden.

Een meerderheid van de pashouders is positief over de activiteiten uit het programma: met name op sportief gebied en met name voor de jongere doelgroep. Vanuit de maatschappelijke partners werd opgemerkt dat het aanbod op cultureel gebied beperkter is, en dus uitgebreid zou kunnen worden. Datzelfde geldt voor aanbod voor de oudere en/of minder mobiele doelgroep.

Circa 15% van de pashouders is niet tevreden over de nieuwe Gelrepas met een persoonlijk tegoed. Zij vinden het inzien van het pastegoed ingewikkeld, ze zijn van mening dat ze met het tegoed minder kunnen ondernemen dan voorheen (ze vinden het tegoed te laag en sommige activiteiten te duur).

Verder is een deel van deze pashouders ontevreden over de bestedingsbeperking van volwassen pashouders aan sportkleding- en attributen. Zij merken ook op dat de verschillende voorwaarden per gemeente verwarrend zijn. Door de inflatie sinds 2019, waarbij sinds 2002 de inflatie sterk gestegen is, hebben we in deze kennisgeving een verhoging van het pastegoed opgenomen.

Tot slot merkt een aantal maatschappelijke partners op dat het 'plannen' van de besteding van het tegoed een aandachtspunt is. Zij worden regelmatig geconfronteerd met pashouders die halverwege het jaar hun tegoed al verbruikt hebben, en dan een beroep op andere voorzieningen doen om toch te kunnen sporten of recreëren.

³ De stadspascoach is een dienst van de aanbieder van de Gelrepas, Paspartous. Deze coach licht op locatie in de wijk inwoners voor over aanvraag en gebruik van de Gelrepas. De coach zoekt daarin de samenwerking met de lokale maatschappelijke organisaties.

⁴ Die de pas ook gebruiken.

Aanbevelingen:

- Het lokale aanbod binnen de pas meer toesnijden op oudere en /of minder mobiele inwoners.
- Inzetten op toename van het culturele aanbod.
- Meer ondersteuning aanbieden bij gebruik en plannen van bestedingen met de pas (zie 'inzet stadspascoach' bij 'betere benutting Gelrepas')
- Overwegen om besteding aan sportkleding en – attributen voor volwassenen mogelijk te maken.
- Onderzoek naar mogelijkheden om een OV reisproduct⁵ via de Gelrepas aan te bieden.
- Prijsindexering toepassen op de hoogte van de pastegoeden.
- Pashouders betrekken bij aanpassing van het aanbod.
- Blijven streven naar eenheid in bestedingsvoorwaarden tussen deelnemende gemeenten.

3. Een efficiënter en goedkoper administratief proces

Het administratieve proces van verwerken van aanvragen was al grotendeels geautomatiseerd; hier is dan ook maar een beperkte winst in optimalisatie geboekt. Het proces van declaraties en uitbetalen echter, was voorheen een handmatig proces wat nu volledig is geautomatiseerd. Het wordt daarmee efficiënter en sneller uitgevoerd. Zo worden aanbieders van activiteiten nu sneller uitbetaald. De meerderheid (85%) van de aanbieders is tevreden over het nieuwe Gelrepas systeem. Ongeveer 15% is minder tevreden over het systeem. Het gaat dan vooral om aanbieders die geen routine met het gebruik van het systeem op hebben gebouwd. Doordat ze een beperkt aantal Gelrepashouders als klant hebben of doordat ze met verschillende en/of wisselende medewerkers of vrijwilligers werken.

Ongeveer een derde van de pashouders heeft wel eens contact met de klantenservice van de Gelrepas gehad. Zij zijn tevreden over de medewerkers en de manier waarop zij te woord werden gestaan. Van inwoners die ontevreden zijn met het verkregen antwoord van de klantenservice, is niet altijd duidelijk of dit te wijten is aan de Klantenservice of het beleid van de gemeente (bijvoorbeeld als inwoners bellen met een opmerking over de hoogte van het tegoed). De klantenservice heeft geen inzicht in de stand van zaken van lopende pasaanvragen (dit deel ligt bij de gemeenten). Daarvoor moet de pashouder contact met de gemeente opnemen, wat soms als verwarrend wordt ervaren.

Iets meer dan de helft van de aanbieders is tevreden over de bereikbaarheid van de organisatie van de Gelrepas (55%) en vindt dat zij door die organisatie goed geholpen worden (61%). Een minderheid is hierover negatief (3 tot 5%).

Aanbevelingen:

- Onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de pashouder op één plek te kunnen bedienen met al diens vragen.

⁵ Aansluiten op het onderzoek dat gemeente Arnhem uitvoert.

4. Betere monitoring en dus betere sturingsmogelijkheden op het aanbod, het effect en de kosten

Alle activiteiten en kortingen die met een pas worden gedaan, worden op tijdstip, aanbieder, bedrag en pasnummer geregistreerd. Deze informatie is dagelijks toegankelijk voor elke gemeente via het Gelrepas systeem (PASS). Hiermee beschikken alle gemeente over eigen gedetailleerde stuurinformatie.

Aanbeveling: op dit doel zijn geen aanbevelingen geformuleerd.

5. Een betere verbinding van de GelrePas met andere onderdelen van het armoede- en minimabeleid.

Sinds de zomer van 2022 worden het schoolkostentegoed en het kledingtegoed van Stichting Leergeld (onderdeel Kindpakket) automatisch via de Gelrepas verstrekt. Hier wordt goed gebruik van gemaakt. Het feit dat de pas voor meerdere bestedingsdoelen ingezet kan worden, wordt als positief ervaren.

Aanbeveling:

- Onderzoeken welke voorzieningen of regelingen aanvullend via de Gelrepas verstrekt zouden kunnen worden.

Verhogen pastegoed

Onder bovengenoemd aandachtspunt 2; 'optimale mogelijkheden' is te lezen dat een aantal Gelrepashouders het tegoed te laag vinden.

Daarom is gekeken naar de hoogte van de tegoeden van de buurgemeenten en de gemiddelde kosten van de contributie van de belangrijkste sporten.

Uit een nadere beoordeling blijkt dat de tegoeden op de Gelrepas alleen toereikend zijn voor contributie bij een voetbalclub, maar blijft er weinig tot niets over voor andere activiteiten of voor aanschaf sportkleding- en attributen. Daarom is het zinvol de tegoeden op de Gelrepas te gaan verhogen. Het tegoed blijft sinds 2019 achter bij de inflatie. De inflatie was in die jaren 2,6% (2019), 1,3% (2020), 2,7% (2021) en 11,6% (2022). Door de inflatie is de feitelijke bestedingsruimte bij de minima gedaald. Daarom wordt voorgesteld de pastegoeden te verhogen.

Dat houdt het volgende in

Leeftijd leeftijd	Huidig tegoed	Nieuw tegoed	Aantal deelnemers x verschil	Eindbedrag
4 tot 12 jaar	200	250	115 x 50	5.750
12 tot 18 jaar	200	275	115 x 75	8.625
18 tot 67 jaar	150	175	650 x 25	16.250
67+	100	125	125 x 25	3.125
Totaal extra bedrag				33.750

We hechten er waarde aan dat vooral jongeren gaan sporten en deelnemen aan activiteiten. Hierdoor is het van belang dat voor een jongere voor het betalen van de contributie voldoende tegoed op de Gelrepas aanwezig is. Ook waren de tegoeden gebaseerd op de gemiddelde uitgaven zoals die bij de vorige evaluatie naar voren zijn gekomen. Daarbij bleek dat jongeren naar verhouding meer gebruik maakten van de Gelrepas dan volwassenen en ouderen het minst gebruik maakten. Het gebruik en behoefte leidt daarom tot een onderscheid in pastegoeden voor de verschillende leeftijdsgroepen.

In de Voorjaarsnota is een voorstel opgenomen de budgetten voor de pastegoeden op de Gelrepas structureel te verhogen met € 34.000 per jaar.

Kanttekeningen

Er is sprake van een toename in het uniek gebruik van de Gelrepas. Er is echter ook een daling in het aantal pashouders. Het gevraagde structurele budget is bedoeld om de stijging van de gestegen contributies op te kunnen vangen.

Voor een daling van aantal pashouders hebben we geen specifieke verklaring.

Het minimabeleid kent een open einde regeling. Tussentijdse sturing op stijging van de uitgaven is niet mogelijk. Een eventuele stijging van aantal pashouders, maakt dat mogelijkerwijs het budget wordt overschreden.

Vervolg

We stellen een implementatieplan op om de aanbevelingen uit te werken en in het derde kwartaal door te voeren.

Vertrouwende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben,

Duiven, 24 mei 2023.

Burgemeester en wethouders van gemeente Duiven,

mr.drs. R.J. (Rutger) den Haan
secretaris

ir. G.M. (Gemma) Tiedink-Koning
locoburgemeester

Bijlagen:

Registratienummer:

1. 201617048

Omschrijving:

Evaluatie Gelrepas